

Sygnatura akt II K 825/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 roku

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Jarosław Staszkiwicz

Protokolant: Anna Walter

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Jeleniej Górze Magdaleny Kolasieńskiej, oskarżycielki posiłkowej K. K. oraz pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej E. D.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 10 września 2013 roku sprawy:

S. K. z domu C.,

córki S. i P. z domu W.,

urodzonej (...) roku w S.,

oskarżonej o to że:

w dniu 17 grudnia 2012 roku w Zespole Szkół Ogólnokształcących i (...) w J. przy ul. (...), jako nauczyciel Policealnego Studium (...) w J., prowadząc ćwiczenia z przedmiotu pn. (...), umyślnie naraziła na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu uczennice: K. C., E. D., M. G., K. K., E. C. (1), K. P., A. W., w ten sposób, że - nie posiadając aktualnego szkolenia z zakresu BHP - poleciła uczennicom przeprowadzenia eksperymentu chemicznego polegającego na ekstrakcji tłuszczu z nasion lnu w aparacie S. bez zaopatrzenia ich w środki ochrony indywidualnej w postaci okularów ochronnych, bez zapoznania uczniów z kartą charakterystyki substancji niebezpiecznej, jaką jest eter naftowy, używanie do ćwiczenia podgrzewaczy bez termoregulatora, prowadzenie eksperymentu bez używania wyciągu powietrza, co doprowadziło do eksplozji substancji chemicznej wykorzystywanej w eksperymencie oraz rozprysnięciu się szklanych kolb, stanowiących części aparatu S., czym nieumyślnie spowodowała u E. D. ciężkie obrażenia ciała w postaci ran twarzy po stronie prawej z obecnością ciał obcych w tkankach miękkich, rany powieki górnej oka lewego, urazu rogówki oka prawego z obecnością ciała obcego, z zaciemną pourazową i następowym upośledzeniem widzenia, urazu gałki ocznej lewej z jej deformacją, perforacją oraz wypadnięciem tęczówki i szklistki, z zaciemną pourazową i następową utratą widzenia, u K. K. obrażenia ciała w postaci rany okolicy podoczodołowej prawej, ran okolicy brody, wylewu podspojówkowego i rany rogówki oka prawego, skutkujące naruszeniem czynności narządów ciała na okres powyżej siedmiu dni, u A. W. obrażenia ciała w postaci powierzchownych ran twarzy, skutkujące naruszeniem czynności narządów ciała na okres poniżej siedmiu dni, u K. C. obrażenia ciała w postaci obecności ciała obcego pod powieką górną oka prawego,

tj. o czyn z art. 160 § 1 k.k. i art. 156 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z § 3 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

I. ustala, iż oskarżona S. K. dopuściła się popełnienia zarzucanego jej czynu, opisanego w części wstępnej wyroku, przy przyjęciu, iż naraziła ona nieumyślnie pokrzywdzone: E. D., K. K., A. W. i E. C. (2) na bezpośrednie niebezpieczeństwo oraz przy wyeliminowaniu zapisu o spowodowaniu obrażeń u K. C., co wypełniało znamiona z art. 160 § 3 w zw. z § 1 k.k., art. 156 § 2 k.k., art. 157 § 3 w zw. z § 1 k.k., art. 157 § 3 k.k. w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k., warunkowo umarza wobec niej postępowanie na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata;

II. na podstawie art. 67 § 3 k.k., orzeka wobec oskarżonej obowiązek naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz: E. D. kwoty 8000 (ośmiu tysięcy) złotych, K. K. kwoty 1500 (tysiąca pięciuset) złotych i A. W. kwoty 500 (pięciuset) złotych, wszystkich w terminie 2 (dwóch) miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku;

III. na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k., zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania, w tym, na podstawie art. 7 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, wymierza jej 80 złotych opłaty;

IV. na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k., zasądza od oskarżonej na rzecz K. K. i E. D. kwoty po 720 złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z działaniem pełnomocników z wyboru.

UZASADNIENIE

W dniu 17 grudnia 2012 roku, około godziny 19:00, w sali numer 38 w Zespole Szkół Ogólnokształcących i (...)w J.przy ulicy (...), S. K.prowadziła zajęcia z przedmiotu „(...)” dla uczniów Policealnego Studium (...). W tym czasie wykonywali oni eksperyment chemiczny, mający polegać na ekstrakcji tłuszczu z nasion lnu w aparacie S.. S. K.nie miała wówczas aktualnego szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w tym zakresie. W czasie zajęć nie zadbała, by uczniowie założyli okulary ochronne, nie zapoznała ich z kartą charakterystyki substancji, którą mieli stosować – eteru naftowego – dopuściła do używania podgrzewaczy bez termoregulatora oraz nie zadbała o funkcjonowanie wyciągu powietrza. Wskutek tych zaniedbań przeprowadzające eksperyment osoby nie kontrolowały właściwe temperatury substancji przekazanej im jako eter naftowy, nie znały dokładnie jej właściwości, co zwiększyło zagrożenie jej eksplozją. Jeden z aparatów, w wyniku przegrzania się owej substancji eksplodował, w wyniku czego u E. D.powstały rany twarzy po stronie prawej z obecnością ciał obcych w tkankach miękkich, rana powieki górnej oka lewego, uraz rogówki oka prawego z obecnością ciała obcego z zaćmą pourazową i następowym upośledzeniem widzenia, uraz gałki ocznej lewej z jej deformacją, perforacją oraz wypadnięciem tęczówki i szklistki, z zaćmą pourazową i następową utratą widzenia. U K. K.wybuch spowodował ranę okolicy podoczodołowej prawej, rany okolicy brody, wylew podspojówkowy i rany rogówki oka prawego, co naruszało czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni, u A. W.powierzchnowe rany twarzy, naruszające czynności narządów ciała na okres poniżej 7 dni. W zajęciach uczestniczyli ponadto inni uczniowie, w tym E. C. (1).

(dowód: wyjaśnienia S. K. k. 387-389,

wyjaśnienia i zeznania W. Ż. k. 82-84, 249 i 392-395,

zeznania E. C. (1) k. 6-7 i 129-131,

zeznania K. C. k. 8-9 i 111-114,

zeznania M. P. k. 10-11 i 141-143,

zeznania A. W. k. 12-13 i 103-106,

zeznania K. K. k. 14-15 i 120-122

zeznania K. P. k. 16-17 i 132-134,

zeznania M. G. k. 20-21 i 126-128,

zeznania E. D. k. 59-61,

zeznania E. S. k. 137-140,

zeznania J. S. k. 196-197,

zeznania A. M. k. 201-202,
zeznania D. S. k. 244,
zeznania Z. D. k. 248,
zeznania M. K. (2) k. 253,
zeznania M. B. k. 258,
zeznania K. M. k. 263-264,
zeznania Ł. W. k. 268-269,
zeznania D. O. k. 283-284,
zeznania R. L. k. 296-297,
zeznania P. K. k. 323-324,
zeznania B. K. k. 328-329,
zeznania A. J. k. 359,
zeznania J. Ł. k. 270,
zeznania S. J. k. 272,
zeznania M. R. k. 277-279,
zeznania D. G. k. 292,
zeznania M. M. k. 301-302,
zeznania P. P. k. 303-304,
zeznania I. P. k. 318-319,
zeznania J. B. k. 352-353,
opinie lekarskie k. 175-178,
opinia z zakresu bhp k. 305-313,
opinia z badań fizykochemicznych k. 375-379,
notatki urzędowe k. 1-3,
protokół oględzin miejsca k. 36-39 ze zdjęciami k. 46-58,
regulamin pracowni k. 85,
przepisy bhp ćwiczeń k. 86,
karta charakterystyki eteru naftowego k. 90-97,
kopie dokumentacji medycznej k. 107, 115-116, 123-125 i 152-153,

kopia informacji straży pożarnej k. 136,

kopia protokołu kontroli PIP k. 157-159,

kopie umów zlecenia k. 160-161,

kopia umowy k. 189,

kopie faktur k. 204-258)

S. K. nie była dotąd karana za przestępstwa.

(dowód: dane o karalności k. 398)

S. K. przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu. Wyjaśniła, iż nie chciała go popełnić. Przystała na warunkowe umorzenie postępowania.

Sąd przyznając się do winy przez oskarżoną uznał za wiarygodne. Fakty wyliczone w zarzucie, których prawdziwość potwierdziła S. K., znajdują poparcie w innych dowodach – zeznaniach świadków, opiniach biegłych i w treści pozostałych dokumentów. Żaden dowód nie stoi w sprzeczności z przyznaniem się oskarżonej. Twierdzenia uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez S. K. w dniu zdarzenia potwierdziły ich przebieg, opisany w zarzucie. Wszyscy świadkowie zeznali o wybuchu, do którego doszło w czasie lekcji, około godziny 19:00. Relacje pokrzywdzonych i przedstawione w ich imieniu dokumenty jednoznacznie przekonują o rodzaju i rozległości obrażeń, odniesionych przez uczennice. Zakres obowiązków oskarżonej wynika z uzyskanych dokumentów dotyczących jej zatrudnienia. Dowody te w pełni potwierdzają prawdziwość jej przyznania się do winy.

Sąd za wiarygodne uznał zeznania świadków, którzy uczestniczyli w zajściu oraz tych, którzy przybyli na miejsce bezpośrednio po wybuchu. W zbliżony sposób przedstawili oni istotne dla postępowania fakty. Ich zeznania wzajemnie się potwierdzają, mają też poparcie w innych dowodach.

Za wiarygodne uznano zeznania i wyjaśnienia W. Ż. w odniesieniu do okoliczności ważnych dla ustalenia ewentualnej odpowiedzialności oskarżonej. W tym zakresie jej twierdzenia są zgodne z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie. Nie miała ona powodu, by w odniesieniu do tych faktów podawać nieprawdę.

Ustalenia faktyczne w sprawie oparto również o opinie biegłych – lekarza w odniesieniu do obrażeń, których doznali uczniowie, specjaliści z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy co do zasad obowiązujących w czasie zajęć, które prowadziła oskarżona oraz z badań fizykochemicznych substancji, używanych w czasie eksperymentu. Opracowania były jasne, pełne i wewnętrznie spójne. Oparto je na kompletnym materiale badawczym. Strony nie kwestionowały skutecznie ich rzetelności w toku postępowania.

Sąd ustalenia faktyczne oparł także na dokumentach: notatkach urzędowych i innych materiałach, dotyczących czynności podjętych na miejscu zdarzenia, protokole oględzin klasy, w której doszło do eksplozji, dokumentacji zajęć i funkcjonowania studium, kopii dokumentacji medycznej z leczenia uczniów, kopii protokołu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy oraz danych o karalności oskarżonej. Dokumenty te w oryginałach zostały sporządzone przez uprawnione podmioty, w przewidzianej prawem formie. Żadna ze stron nie podważała ich wiarygodności.

Oskarżona przyznała, iż to ona w dniu zdarzenia prowadziła dla uczniów Policealnego Studium (...)w J.zajęcia „(...)” i była odpowiedzialna za nadzór nad eksperymentem, którego mieli oni dokonać. Potwierdziły to pozostałe dowody zebrane w sprawie. Sąd sprawstwo oskarżonej w tym zakresie nie budziło wątpliwości.

S. K. prowadząc owe zajęcia była zobowiązana do zadbania o bezpieczeństwo uczniów, wykonujących zadanie polegające na ekstrakcji tłuszczu z nasion lnu za pomocą odpowiedniego urządzenia, przy wykorzystaniu niebezpiecznej substancji. Nie dopełniła ciążących na niej obowiązków w tym zakresie i dopuściła do tego, iż

zajmujący się eksperymentem czynili to bez okularów ochronnych, nie zapoznała ich uprzednio z kartą charakterystyki substancji, którą mieli stosować – eteru naftowego. Nadto umożliwiła używanie podgrzewaczy bez termoregulatora oraz nie zadbała o funkcjonowanie wyciągu powietrza. Wskutek tych zaniedbań przeprowadzające eksperyment osoby nie kontrolowały właściwie temperatury substancji przekazanej im jako eter naftowy, nie znały dokładnie jej właściwości, przez co zwiększyło się zagrożenie jej eksplozją. Naruszając obowiązujące ją reguły ostrożności oskarżona spowodowała na pokrzywdzonych bezpośrednio zagrożenie utraty życia lub wystąpienia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Nie miała takiego zamiaru – czyniła to więc nieumyślnie. Swoim zachowaniem wypełniła zatem znamiona z art. 160 § 3 w zw. z § 1 k.k. Skoro jej czyn był nieumyślny, to jego ściganie odbywa się na wniosek, zgodnie z art. 160 § 5 k.k. Opis czynu w tym zakresie należało zatem ograniczyć do uczestników zajęć, którzy wnioskowali o ściganie nauczycielki – E. D., K. K., A. W. oraz E. C. (2).

Nadto nieostrożność oskarżonej doprowadziła do wybuchu kolb w jednym z zestawów, używanych przez uczniów do eksperymentu. Spowodowało to urazy u trzech kobiet - E. D., K. K. i A. W.. W tym zakresie S. K. również działała nieumyślnie – nie sposób przypisać jej zamiaru zranienia którejkolwiek z pokrzywdzonych. E. D. wskutek eksplozji doznała obrażeń ciała w rodzaju opisanych w art. 156 § 1 pkt 2 k.k. – ciężkiego kalectwa, K. K. urazu, naruszającego czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni, zaś A. W. ran, które naruszały je na okres poniżej 7 dni. Kwalifikację prawną czynu oskarżonej należało więc uzupełnić o art. 156 § 2 k.k., art. 157 § 3 w zw. z § 1 k.k. i art. 157 § 3 w zw. z § 2 k.k.

Z opisu czynu wyeliminowano zapis o spowodowaniu przez oskarżoną obrażeń ciała u K. C.. Z opinii biegłego lekarza jednoznacznie wynika, iż nie odniosła ona w wyniku zdarzenia żadnego długotrwałego urazu, a jedynie w jej oku znalazło się ciało obce, które od razu usunięto.

S. K. w czasie opisywanego zdarzenia nie znajdowała się w sytuacji lub stanie, które wyłączałyby jej swobodę działania lub podejmowania decyzji. Jej zawinienie w tym zakresie nie budziło zatem wątpliwości.

Z tych powodów Sąd uznał oskarżoną za winną tego, że w dniu 17 grudnia 2012 roku w Zespole Szkół Ogólnokształcących i (...)w J.przy ul. (...), jako nauczyciel Policealnego Studium (...)w J., prowadząc ćwiczenia z przedmiotu pn. (...), nieumyślnie naraziła na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu uczennice: E. D., K. K., E. C. (1) i A. W., w ten sposób, że - nie posiadając aktualnego szkolenia z zakresu BHP - poleciła uczennicom przeprowadzenia eksperymentu chemicznego polegającego na ekstrakcji tłuszczu z nasion lnu w aparacie S.bez zaopatrzenia ich w środki ochrony indywidualnej w postaci okularów ochronnych, bez zapoznania uczniów z kartą charakterystyki substancji niebezpiecznej, jaką jest eter naftowy, używanie do ćwiczenia podgrzewaczy bez termoregulatora, prowadzenie eksperymentu bez używania wyciągu powietrza, co doprowadziło do eksplozji substancji chemicznej wykorzystywanej w eksperymencie oraz rozprysnięciu się szklanych kolb, stanowiących części aparatu S., czym nieumyślnie spowodowała u E. D.ciężkie obrażenia ciała w postaci ran twarzy po stronie prawej z obecnością ciał obcych w tkankach miękkich, rany powieki górnej oka lewego, urazu rogówki oka prawego z obecnością ciała obcego, z zaćmą pourazową i następowym upośledzenia widzenia, urazu gałki ocznej lewej z jej deformacją, perforacją oraz wypadnięciem tęczówki i szklistki, z zaćmą pourazową i następową utratą widzenia, u K. K.obrażenia ciała w postaci rany okolicy podoczodołowej prawej, ran okolicy brody, wylewu podspojówkowego i rany rogówki oka prawego, skutkujące naruszeniem czynności narządów ciała na okres powyżej siedmiu dni, a u A. W.obrażenia ciała w postaci powierzchownych ran twarzy, skutkujące naruszeniem czynności narządów ciała na okres poniżej siedmiu dni, co wypełniało znamiona z art. 160 § 3 w zw. z § 1 k.k., art. 156 § 2 k.k., art. 157 § 3 w zw. z § 1 k.k., art. 157 § 3 k.k. w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Spoleczną szkodliwość czynu oskarżonej oceniono jako przeciętną. Zmniejsza ją stopień naruszenia obowiązujących reguł ostrożności, którego nie sposób ocenić inaczej, niż jako niewielki – uczniowie mogli zapoznać się z warunkami przeprowadzenia eksperymentu, niezbędnymi środkami ostrożności. Wiedzieli również, że stosowana substancja jest łatwopalna. S. K. nie sprawowała jednak należytego nadzoru nad ich czynnościami. Zwiększa wagę jej czynu fakt pokrzywdzenia wielu osób i to nie tylko w zakresie spowodowania na nie niebezpieczeństwa, lecz również spowodowania realnego uszczerbku w ich zdrowiu.

Stopień zawinienia oskarżonej także oceniono jako przeciętny. Brak w tym zakresie okoliczności istotnie podnoszących lub obniżających natężenie winy S. K..

Czyn przypisany oskarżonej zagrożony jest karą pozbawienia wolności do lat 3. S. K. nie była dotąd karana za przestępstwa, prowadzi prawidłowy tryb życia, jest nauczycielką i dyrektorką studium. Zarobkuje, utrzymując siebie i syna. W czasie postępowania prezentowała właściwą postawę, przyjmując odpowiedzialność za własne działanie, godząc się na poniesienie jego wszelkich konsekwencji. Jej czyn miał charakter nieumyślny, a więc nie dowodzi jej jakiegokolwiek skłonności do naruszania prawa. Pozwala to na przyjęcie, iż nawet zastosowanie wobec niej środka oddziaływania łagodniejszego niż kara, będzie skuteczne i sprawi, że nie będzie ona naruszała zasad porządku prawnego w przyszłości. Takim środkiem, przesłanki do zastosowania którego wykazano powyżej, było warunkowe umorzenie postępowania.

Długość okresu próby, związanego z warunkowym umorzeniem postępowania wyznaczono na 2 lata, biorąc pod uwagę szeroki zakres szkód, spowodowanych przez sprawczynię. Nadto, aby choćby w części zaspokoić interesy pokrzywdzonych, na podstawie art. 67 § 3 k.k. zobowiązano oskarżoną do naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz E. D. kwoty 8.000 złotych, K. K. kwoty 1.500 złotych, zaś na rzecz A. W. kwoty 500 złotych. Są one zróżnicowane, stosownie do charakteru obrażeń, odniesionych przez pokrzywdzone. Będą w stanie, choćby chwilowo, zaspokoić ich potrzeby związane z pogorszeniem zdrowia. Sumy te są dostosowane do możliwości finansowych zobowiązanej. Termin wykonania tych obowiązków wyznaczono na 2 miesiące od dnia uprawomocnienia się wyroku. W takim czasie oskarżona jest w stanie realnie zebrać owe kwoty i przekazać je pokrzywdzonym.

Sąd zasądził również od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, zgodnie z art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k., w tym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 23 VI 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, wymierzył jej 80 złotych opłaty. Jej wysokość ustalono biorąc pod uwagę wagę czynu, lecz również sytuację finansową oskarżonej, zobowiązanej dodatkowo do uregulowania obowiązków naprawienia szkody.

Z uwagi na wnioski złożone w imieniu pokrzywdzonych, na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k., zasądzono na ich rzecz – E. D. i K. K. – kwoty po 720 złotych tytułem zwrotu kosztów działania ich pełnomocników z wyboru.